(Ekstern oversættelse)

EUROPA-PARLAMENTET

UDVALGET OM BORGERNES RETTIGHEDER OG RETLIGE OG INDRE ANLIGGENDER

Offentligt seminar

med deltagelse af

MEDLEMSSTATERNES NATIONALE PARLAMENTER

ORDFØRER: Rosa DÍEZ GONZÁLEZ

kl. 9.00 til 12.30 torsdag den 17. marts 2005

Rue Wiertz 60 - Bruxelles
Altiero Spinelli-bygningen
Lokale ASP 3E 2

TERRORISME: EN FORBRYDELSE INDEN FOR DEN INTERNATIONALE STRAFFEDOMSTOLS KOMPETENCE?

FORMÅL

Seminaret afholdes i forbindelse med forberedelserne til den betænkning, som Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender er ved at udarbejde om EU's handlingsplan for bekæmpelse af terrorisme og en EU-strategi for forbedring deraf (Rosa DIEZ GONZALEZ).

Den 13. juni 2002 vedtog Rådet for Den Europæiske Union rammeafgørelsen om bekæmpelse af terrorisme. Dens mest revolutionerende træk er, at for første gang i det internationale samfunds historie har en gruppe lande vedtaget en fælles lovgivning, der tilvejebringer en harmoniseret definition af terrorforbrydelser og de relevante sanktioner.

Det er vigtigt at vide, hvad elementerne i denne type forbrydelse er, så de kan sammenlignes med dem, der definerer forbrydelsestyperne under Den Internationale Straffedomstols kompetence.

Den Internationale Straffedomstol blev oprettet ved en international traktat vedtaget i Rom den 17. juli 1998 med det mål at sikre, at folk, der har begået særligt afskyvækkende forbrydelser, ikke forbliver ustraffede og modtager en passende straf.

Den Internationale Straffedomstols kompetence er begrænset til de mest alvorlige forbrydelser, der påvirker hele det internationale samfund. Den Internationale Straffedomstol har kompetence

til at tage sig af forbrydelser som f.eks. folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser, der er defineret i statutten og er specificeret i 'forbrydelsernes gerningsindhold'.

'Forbrydelsernes gerningsindhold' er retningslinjer for fortolkning af indholdet af sådanne forbrydelser, som blev vedtaget af Forsamlingen af Deltagerstater og kan ændres efterfølgende af den samme forsamling.

Det er yderst vigtigt at vide, hvad bestanddelene i gerningsindholdet i forbrydelserne under Den Internationale Straffedomstols kompetence er for at forbinde dem med dem, der definerer terrorisme.

Juridisk litteratur, FN og Europarådet (Den Parlamentariske Forsamlings beslutning 863 (1986); anbefaling 1170 (1991), beslutning 1271 (2002)) har understreget, at medlemsstaterne må nå til enighed om at definere terrorisme som en forbrydelse mod menneskeheden.

Målet med seminaret er sammen med repræsentanter for EU-medlemsstaternes nationale parlamenter at undersøge, i hvilken udstrækning gerningsindholdet, der udgør terrorisme, er det samme som gerningsindholdet i enhver anden af de forbrydelser, der hører under Den Internationale Straffedomstols kompetence, og i hvilken udstrækning denne høje retlige myndigheds kompetence kunne etableres eller udvides til at dække terrorforbrydelser for at sikre, at sådanne forbrydelser, idet menneskerettighederne respekteres nøje, ikke er underkastet forældelsesfrister og juridisk set er inkluderet blandt dem, der anses for at være meget alvorlige og utilladelige af hele det internationale samfund og international ret.

Program

kl. 9 – 9.05 **Åbning af seminaret**

Jean-Marie CAVADA
Formand for Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

kl. 9.05 – 9.15 **Franco FRATTINI**
Næstformand i Europa-Kommissionen og kommissær for retlige og indre anliggender

kl. 9.15 – 9.25 **Antonio Maria COSTA**
Direktør for FN's Kontor for Narkotikakontrol og Kriminalitetsforebyggelse

kl. 9.25 – 9.40 I. **FÆLLESTRÆK FOR FORBRYDELSERNE INDEN FOR DEN INTERNATIONALE STRAFFEDOMSTOLS KOMPETENCE**

Elizabeth ODIO BENITO
Næstformand i Den Internationale Straffedomstol

kl. 9.40 – 9.55 Debat med deltagelse af repræsentanter for de nationale parlamenter i EU

kl. 9.55 – 10.10 II. GERNINGSINDHOLD, DER UDGØR TERRORISME

Gijs DE VRIES
EU-antiterrorkoordinator

kl. 10.10 – 10.25 Debat med deltagelse af repræsentanter for de nationale parlamenter i EU

kl. 10.25 – 10.40 III. TERRORFORBRYDELSER OG DEN INTERNATIONALE STRAFFEDOMSTOL: NOGLE SPØRGSMÅL OM KOMPETENCE

Maria Luisa CESONI
Professor i strafferet ved Louvains Katolske Universitet

kl. 10.40 – 10.55 Debat med deltagelse af repræsentanter for de nationale parlamenter i EU

kl. 10.55 – 11.10 IV. NATIONAL KOMPETENCE VEDRØRENDE TERRORISME OG DEN INTERNATIONALE STRAFFEDOMSTOL

Eduardo FUNGAIRIÑO
Chefanklager ved kongeriget Spaniens centrale kriminalret

kl. 11.10 – 11.25 Debat med deltagelse af repræsentanter for de nationale parlamenter i EU

kl. 11.25 – 11.40 V. UNIVERSELLE RETSAKTER MOD TERRORISME OG BEHOVET FOR EN GENEREL DEFINITION AF TERRORISME

Jean-Paul LABORDE
Leder af terrorismebekæmpelsesafdelingen i FN's Kontor for Narkotikakontrol og Kriminalitetsforebyggelse

kl. 11.40 – 11.55 Debat med deltagelse af repræsentanterne for de nationale parlamenter i EU

(Ekstern oversættelse)

11.55 -
12.10 VI. **BEKÆMPELSEN AF TERRORISME, MENNESKERETTIGHEDER OG RETSHANDLINGERS EFFEKTIVITET**

Roberto LAMPONI
Direktør for Retligt Samarbejde i Europarådet

kl. 12.10 – 12.20 Debat med deltagelse af repræsentanterne for parlamenterne i EU

kl. 12.20 – 12.30 **KONKLUSIONER OG AFSLUTNING AF SEMINARET**

Rosa DÍEZ GONZÁLEZ
Ordfører for Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

BILAG

Seminarets sekretariat

	Telefon	**Adresse**	**E-mail-adresse**
Ramón MARTINEZ SANCHEZ (Ansvarlig)	(32.2) 284.2024	Europa-Parlamentet rue Wiertz RMA 01J016 B-1047 Bruxelles	dg2-libe@europarl.eu.int
Ryszard DE GROOT (Assistent)	(32.2) 284.0795	Europa-Parlamentet rue Wiertz RMA 10J047 B-1047 Bruxelles	dg2-libe@europarl.eu.int
Eva PICKMANN (Sekretariat)	(32.2) 284.2094	Europa-Parlamentet rue Wiertz RMA 01J002 B-1047 Bruxelles	dg2-libe@europarl.eu.int

Vigtig meddelelse til personer, der ønsker at deltage i seminaret

Dette seminar er tilgængeligt for offentligheden. Af sikkerhedsgrunde skal deltagere, der ikke er i besiddelse af et Europa-Parlamentsadgangskort, imidlertid erhverve sig et adgangskort på forhånd. Personer, der ønsker at få et Europa-Parlamentsadgangskort, anmodes om at kontakte seminarets sekretariat før den 11. marts 2005.

Der vil være simultantolkning på 12 sprog (EN, FR, DE, IT, NL, DA, EL, ES, PT, SV, PL, HU) og passiv tolkning til FI.

(Ekstern oversættelse)

Den Europæiske Unions bekæmpelse af terrorisme

1. Indledning

Terrorisme er nu en af de mest alvorlige langtidstrusler, der hænger over alle EU's medlemsstater og verden. Den nuværende terrortrussel er ikke, som den engang var, begrænset til specifikke geografiske områder, hvor terrorister begår voldshandlinger og terror for at fremme deres sag. Nu til dags opererer terrorister via internationale og grænseoverskridende netværk, idet de anvender midler, der kan have altødelæggende virkninger på en række lande samtidig.

Ingen medlemsstat kan bekæmpe terrorfænomenet alene. Derfor har Den Europæiske Union udviklet en politik til bekæmpelse af terrorisme, inden for rammerne af hvilken medlemsstaterne kan handle i fællesskab, samtidig med at de opretholder de væsentlige principper, som Unionen er baseret på. Alle de bestræbelser, der er udformet til at bekæmpe terrorisme, skal imidlertid være forankret i et retsgrundlag, der garanterer fuld respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder.

Den Europæiske Unions medlemsstater startede det mellemstatslige samarbejde om anliggender forbundet med terrorisme helt tilbage i 1975 i forbindelse med TREVI-Gruppen. Derefter gav Maastricht-traktaten i 1992, Amsterdam-traktaten i 1997 og Nice-traktaten i 2001 Den Europæiske Union beføjelser til at bekæmpe terrorisme.

I konklusionerne fra Det Europæiske Råds formandskab i Tampere den 15. og 16. oktober 1999 og i Bruxelles den 4. og 5. november 2004 (Haag-programmet) godkendte man programmer til skabelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed i Den Europæiske Union, idet hver af dem dækker en periode på fem år og indeholder praktiske foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme, samtidig med at menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder respekteres.

2. Europa-Parlamentets beslutning af 5. september 2001

Den 5. september 2001, fem dage før terrorangrebene i USA, vedtog Europa-Parlamentet, i betragtning af Den Europæiske Unions ekstreme langsomhed med hensyn til at bekæmpe terrorisme, en beslutning, der opfordrede Rådet til at vedtage to rammeafgørelser: den ene med henblik på at standardisere definitionen af terrorisme og de relevante sanktioner på EU-plan, den anden med henblik på at introducere en europæisk arrestordre og procedurer for udlevering af mistænkte og afskaffelse af formelle udleveringsprocedurer mellem medlemsstaterne.

3. Virkningen af terrorangrebene den 11. september 2001

Terrorangrebene den 11. september 2001 i USA tjente som en katalysator til fremskyndelse af implementeringen af henstillingerne fra Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd.

Fra det tidspunkt blev bekæmpelsen af terrorisme en af de vigtigste prioriteter for både medlemsstaterne og Den Europæiske Union og dens institutioner.

4. Foranstaltninger til implementering af Den Europæiske Unions handlingsplan for bekæmpelse af terrorisme

Den 21. september 2001 blev der afholdt et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd og en handlingsplan for bekæmpelse af terrorisme blev vedtaget. Implementeringsforanstaltningerne er siden da blevet indført i etaper og tilpasset. De dækker følgende områder:

(a) Retligt samarbejde

Inden for dette område har Den Europæiske Union vedtaget:

- Rådets rammeafgørelse om bekæmpelse af terrorisme, vedtaget den 13. juni 2002. For første gang i det internationale samfunds historie etablerede medlemsstaterne en harmoniseret definition af terrorforbrydelser samt de relevante sanktioner. Fra nu af udgør politisk motivation det grundlæggende kriterium, der adskiller terrorforbrydelser fra common law-forbrydelser.

- Rådets rammeafgørelse af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne.
  Arrestordren udgør en historisk ændring i det retlige forhold mellem medlemsstaterne, eftersom den erstatter udleveringsordningen. I fremtiden vil europæiske arrestordrer udelukkende blive udstedt og effektueret af dommere uden politisk indblanding.

(b) Samarbejde mellem organer, der bekæmper terrorisme

Inden for dette område skal der lægges mærke til følgende foranstaltninger:

- Rådets rammeafgørelse af 20. juni 2002 om oprettelse af fælles efterforskningshold i straffesager mellem to eller flere medlemsstater;
- Rådets henstilling af 26. april 2002 om multinationale ad hoc-hold til udveksling af oplysninger om terrorister;
- etablering af en terrorismebekæmpelsesenhed inden for Europol for at indsamle og analysere oplysninger om terrorisme;
- etablering af Terrorismegruppen for at vurdere terrortrusler og finde frem til de væsentligste terrororganisationer hvert halve år;
- etablering af EU's operative taskforce af politichefer, der består af chefer for politistyrker i medlemsstaterne, for at udveksle oplysninger og erfaringer.

(c) Foranstaltninger til bekæmpelse af finansiering af terrorisme

EU vedtog et andet direktiv om hvidvaskning af penge i december 2001. EU har nu udarbejdet et tredje direktiv, der er under behandling i Europa-Parlamentet.

(d) Grænsekontrollen

Inden for området grænsekontrol og indvandring er en række foranstaltninger af væsentlig betydning i bekæmpelsen af terrorisme, især oprettelsen af Det Europæiske Agentur for Forvaltning af det Operative Samarbejde ved de ydre grænser i EU, som vil påbegynde sit arbejde den 1. maj 2005.

Andre foranstaltninger, der generelt beskæftiger sig med bekæmpelsen af organiseret kriminalitet og ulovlig indvandring, bidrager også til bekæmpelsen af terrorisme, især sikkerhedsforanstaltninger vedrørende udstedelsen af visa og forslag til inkorporering af biometriske data i visa og opholdstilladelser for statsborgere fra tredjelande og i pas.

(e) Integration af bekæmpelsen af terrorisme i forbindelser med tredjelande
Bekæmpelsen af terrorisme er blevet en integreret del af Den Europæiske Unions politik for forbindelser med tredjelande.

Disse foranstaltninger tager form af samarbejde og politisk dialog og assistance til tredjelande i bekæmpelsen af terrorisme og medfører, at EU aktivt deltager i alle internationale organisationer.

EU har udarbejdet samarbejdsaftaler, der inkorporerer bekæmpelsen af terrorisme i forbindelser med tredjelande, især med USA, Rusland, Canada og Japan.

Tilsvarende inkluderes klausulen om bekæmpelse af terrorisme systematisk i alle aftaler med tredjelande.

5. Eurojust

Eurojust er et retligt samarbejdsorgan oprettet ved Rådets afgørelse den 28. februar 2002. Det har 25 medlemmer, et for hver medlemsstat. I forbindelse med bekæmpelsen af grov kriminalitet, især terrorisme, er målene for Eurojust:

- at forbedre koordineringen af den efterforskning, der udføres af myndighederne i forskellige medlemsstater;
- at forbedre den gensidige retshjælp mellem de kompetente myndigheder i medlemsstaterne;
- at bidrage til at definere en europæisk politik vedrørende kriminalitet.

6. Lister over personer, enheder og terrororganisationer med henblik på indefrysning af aktiver samt politisamarbejde og retligt samarbejde i straffesager

For så vidt angår bekæmpelse af finansiering af terrorisme, offentliggør EU to forskellige lister over personer, enheder og terrororganisationer:

(a) en liste udfærdiget af EU med henblik på at implementere FN's Sikkerhedsråds resolution 1373 (2001).
Personer, grupper eller enheder på listen, hvis navn er markeret med en asterisk (EU-enheder eller -borgere), er kun genstand for retligt og strafferetligt samarbejde.
De, hvis navne ikke er markeret med en asterisk (ikke-EU-enheder eller -borgere), er genstand for indefrysning af aktiver og for retligt og strafferetligt samarbejde. Listerne opdateres hvert halve år.

(b) Den anden liste, der udarbejdes af FN's sanktionsudvalg, som EU overtager uændret. De personer, grupper eller enheder, der forekommer på denne liste, er genstand for indefrysning af aktiver og retligt og strafferetligt samarbejde.

7. Virkningen af terrorhandlingerne i Madrid den 11. marts 2004

(a) Erklæringen om bekæmpelse af terrorisme af 25. marts

Som resultat af terrorangrebene i Madrid vedtog Det Europæiske Råd på mødet den 25. og 26. marts 2004 en erklæring om bekæmpelse af terrorisme og fastsatte syv opdaterede strategiske mål for at forstærke EU's handlingsplan for bekæmpelse af terrorisme.

(b) Oprettelse af stillingen 'antiterrorkoordinator'

I punkt 14 i erklæringen af 25. marts 2004 besluttede Det Europæiske Råd at oprette stillingen som EU-antiterrorkoordinator med følgende opgaver:

- at koordinere Rådets arbejde i forbindelse med bekæmpelse af terrorisme i EU;
- at opretholde et overblik over alle de instrumenter, der er til Unionens rådighed, og at rapportere til Rådet;
- at tilvejebringe effektiv opfølgning på Rådets beslutninger.

(c) Den reviderede køreplan for EU's handlingsplan for bekæmpelse af terrorisme

Det Europæiske Råd vedtog den 17. og 18. juni 2004 (punkt 13 i konklusionerne) den reviderede version af handlingsplanen for bekæmpelse af terrorisme, som indeholder en pakke med næsten 200 foranstaltninger.
Det Europæiske Råd gennemgik anvendelsen af handlingsplanen for første gang på sit møde den 16. og 17. december 2004 og vil fortsætte med at gøre dette to gange årligt.

(d) Integration af en øget EU-efterretningskapacitet

Ifølge punkt 14 i Det Europæiske Råds konklusioner af 17. og 18. juni vil der i rådssekretariatet blive integreret en efterretningskapacitet, som pr. 1. januar 2005 skal forsyne Rådet med strategiske vurderinger af trusler baseret på oplysninger fra nationale efterretningstjenester samt forbedre udvekslingen af oplysninger med Europol.

(e) Solidaritetsklausulen

Det Europæiske Råd vedtog også den 25. og 26. marts 2004 en erklæring om solidaritet mod terrorisme blandt de 25 medlemsstater, der angiver, at de vil handle i en solidarisk ånd, hvis en medlemsstat udsættes for et terrorangreb.

Erklæringens ordlyd er den samme som den, der findes i artikel 42 i traktaten om en forfatning for Europa.

(Ekstern oversættelse)

(f) Ofre for terrorisme

EU har vist sin solidaritet med ofrene for terrorisme, især ved hjælp af:

- erklæringen af 25. marts 2004, hvori Det Europæiske Råd erklærede 11. marts for den europæiske mindedag for terrorismens ofre, sådan som Europa-Parlamentet bad om i sin beslutning af 11. marts 2004;
- Rådets vedtagelse den 20. april 2004 af et direktiv vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser, der omfatter ofre for terrorhandlinger;
- etablering i 2004 af et pilotprojekt til finansiering af projekter til at hjælpe ofre for terrorisme og deres familier ud fra et psykologisk samt et lægeligt og socialt synspunkt.

(Ekstern oversættelse)

Den Internationale Straffedomstol

Oprindelse

Idéen om at skabe en permanent international straffedomstol var resultat af et stadigt stærkere ønske i det internationale samfund: behovet for at sikre, at folk, der har begået forbrydelser, der er særligt afskyelige, ud fra synspunktet om en universel social samvittighed og menneskelig værdighed, får en passende straf for at hindre, at der hersker straffrihed.

Denne ambition blev udtrykt ved slutningen af Første Verdenskrig, blev omsat i praksis ved slutningen af Anden Verdenskrig med oprettelsen og anvendelsen af domstolene i Nürnberg og Tokyo og fik sin endelige fremdrift med oprettelsen af de internationale straffedomstole med domsmyndighed over det tidligere Jugoslavien og Rwanda.

Siden 1946 har De Forenede Nationer vedtaget 'Nürnberg-principperne', som er retsgrundlag for kravet om internationalt individuelt strafansvar, og i 1953 blev Folkeretskommissionen gjort ansvarlig for at bane vejen for en fremtidig International Straffedomstol.

Etableringen af Den Internationale Straffedomstol

Den Internationale Straffedomstol blev etableret ved en international traktat vedtaget i Rom den 17. juli 1998 af FN's diplomatiske konference af befuldmægtigede ministre og blev kaldt 'Rom-statutten for Den Internationale Straffedomstol'.

Den trådte i kraft den 1. juli 2002, og de 18 dommere og anklageren tiltrådte i første halvår af 2003.

Domstolens organisation

De 18 dommere vælges af Forsamlingen af Deltagerstater og har ekspertise inden for både strafferet og retspleje og international ret.
Den Internationale Straffedomstol har en formand og to næstformænd, og for at udføre sine retlige funktioner er den opdelt i tre afdelinger:
- Forundersøgelsesafdelingen;
- Domsafdelingen;
- Appelafdelingen.

Personel og materiel kompetence

Den Internationale Straffedomstol er en international specialiseret retsinstans, som udelukkende har kompetence over fysiske personer, for så vidt angår visse former for adfærd, der er defineret i statutten som forbrydelser med en international dimension.
(a) For så vidt angår kompetence over personer, bør det bemærkes, at
- mindreårige under 18 udelukkes;

- forskellige grader af deltagelse i forbrydelser defineres, idet disse strækker sig fra personer, der direkte begår en forbrydelse, til personer, som opfordrer til, er medskyldige i eller skjuler en forbrydelse;
- en person kan kun dømmes, hvis det kan godtgøres, at han handlede forsætligt.

(b) Hvad angår materiel kompetence, bør det bemærkes, at Den Internationale Straffedomstol kun har kompetence over følgende typer forbrydelse:
- folkedrab,
- forbrydelser mod menneskeheden,
- krigsforbrydelser.

Domstolen vil udøve kompetence over aggression, når forbrydelsen er blevet defineret, og bestanddelene i gerningsindholdet er blevet beskrevet ved hjælp af en ændring i eller en revision af Rom-statutten.

Aspekter af relevans for kompetencens gyldighed: den har ikke tilbagevirkende kraft, og den er universel og supplerende

Den Internationale Straffedomstols kompetence har ikke tilbagevirkende kraft, hvilket betyder, at den beskæftiger sig med handlinger begået efter dens ikrafttræden (1. juli 2002). Det anbefales, at der ikke bør gælde forældelsesfrister for disse forbrydelser.

Den Internationale Straffedomstols kompetence, undtagen når den udøves på FN's Sikkerhedsråds befaling, angår handlinger, der hævdes at være begået i deltagerstaternes territorium eller de landes territorium, som uden at være deltagere accepterer dens kompetence, eller når de påståede ophavsmænd er statsborgere i en deltagerstat eller et land, der har erklæret, at det accepterer domstolens kompetence. Der er derfor eventuelt ingen kompetence, hvis Den Internationale Straffedomstol handler på en deltagerstats eller anklagerens befaling med hensyn til handlinger, der ikke fandt sted på disse staters territorium, og den påståede ophavsmand ikke er statsborger i en sådan stat. I denne forstand kan dens kompetence ikke påstås at være fuldstændig universel.

Den Internationale Straffedomstols kompetence er supplerende i forhold til national kompetence og udelukker ikke denne. Staterne kan og skal udøve deres kompetence over disse forbrydelser. Der er to grundlæggende elementer i forholdet komplementaritet: for det første Den Internationale Straffedomstols manglende kompetence, såfremt en stat har kompetence med hensyn til efterforskning og domsforhandling, og for det andet respekt for statens dømmende magt.

Konklusion: politiske aspekter

Ud over Den Internationale Straffedomstols egne begrænsninger på dens kompetence, der særligt er defineret ved antallet af Deltagerstater i statutten, er det væsentligt, at USA, Kina og Rusland indtil videre har nægtet at acceptere statutten, og derfor bør international kompetence nævnes.

I denne udstrækning er projektets universelle natur formindsket og underlagt betingelser.